

POSTANOWIENIE

Dnia 5 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Elżbieta Karska (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

SSN Janusz Nyczporuk

w sprawie z protestu E. B.

przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego zarządzanego na dzień 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 5 grudnia 2023 r.,

Pozostawia protest bez dalszego biegu.

[...]

UZASADNIENIE

E. B. złożyła protest przeciwko ważności referendum ogólnokrajowego przeprowadzonego w dniu 15 października 2023 r. wnioskując o jego unieważnienie. W proteście zarzuciła: 1. bezprawne wywieranie wpływu na głosowanie osoby uprawnionej, 2. agitację wyborczą w dniu wyborów w lokalu wyborczym, 3. nieprzeliczenie ponowne kart do głosowania przed otwarciem lokalu wyborczego, 4. nieopieczętowanie urny na karty do głosowania przed otwarciem lokalu wyborczego, 5. nieprawidłowe klasyfikowanie kart i głosów, to jest bez okazywania kart wszystkim obecnym członkom komisji – praca komisji w

podgrupach przy liczeniu kart do głosowania. W uzasadnieniu rozwinęła przedstawione zarzuty.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, tekst jedn. Dz.U. 2020, poz. 851 ze zm. (dalej „u.r.o.”) przeciwko ważności referendum może być wniesiony protest ze względu na zarzut dopuszczenia się przestępstwa przeciwko referendum lub naruszenia przepisów niniejszej ustawy dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyniku referendum.

Jak określa art. 34 ust. 2 u.r.o. do warunków i trybu wnoszenia protestu oraz sposobu jego rozpatrywania i trybu podejmowania uchwały w tej sprawie przez Sąd Najwyższy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, tekst jedn. Dz. U. 2022, poz. 1277 ze zm. (dalej k. wyb.).

Z art. 241 § 3 k.wyb. wynika, że wnoszący protest powinien sformułować w nim zarzuty oraz przedstawić dowody, na których opiera swoje zarzuty.

Z kolei, art. 243 § 1 zd. 1 k.wyb. obliguje Sąd Najwyższy, aby pozostawił bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241 k.wyb.

W świetle obowiązującej procedury, wyborca powinien otrzymać po jednej karcie do głosowania w wyborach do Sejmu, Senatu i w referendum. Członkowie obwodowych komisji wyborczych nie powinni pytać o to jakie karty do głosowania wydać wyborcy, lecz wydawać wszystkie trzy karty. E. B. opisała nieprawidłowości proceduralne, ale nie przedstawiła żadnych dowodów, że wskazane zdarzenia wywarły wpływ na wynik referendum. Nie wykazała, aby konkretnemu wyborcy uniemożliwiono udział w referendum nie wydając mu karty do głosowania wbrew jego woli.

Podobnie, składająca protest nie wykazuje czy i ewentualnie jaki wpływ na wyniki głosowania miało uchybienie proceduralne (zakładając, że do niego doszło) polegające na nieprzeliczeniu „kart do głosowania ponownie rano w niedzielę”.

Z kolei, zarzut jednostkowego przypadku wrzucenia dwóch kart do głosowania (do Sejmu i Senatu) do nieopieczętowanej urny stojącej na boku za stołami gdzie były listy wyborcze i uznanie ich za nieważne dotyczy wyborów do Sejmu i Senatu, a nie referendum, zatem w tym postępowaniu jest bezprzedmiotowy i zostanie rozpoznany w odrębnym postępowaniu.

Natomiast opisaną pracę w podgrupach w lokalu wyborczym oraz przypadki wnoszenia kart wyborczych do lokalu przez wyborców należy uznać za niezgodną z prawem praktykę naruszającą przepisy kodeksu wyborczego, jednak ze względu na brak dowodów na okoliczność skutków nieprawidłowości prac w podgrupach oraz tego kto i ile kart wyborczych wniósł do lokalu wyborczego – protest w tym zakresie należało pozostawić bez dalszego biegu.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy pozostawił protest dotyczący referendum bez dalszego biegu, z uwagi na niesformułowanie zarzutów określonych w art. 33 ust. 1 u.r.o. w zw. z art. 241 § 3 i art. 243 § 1 k.wyb., tj. z powodu niespełnienia ustawowego wymogu polegającego na konieczności wskazania, że zarzucane naruszenia prawa miały wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyniku referendum.

[SOP]

[a!]